

**SEKRETARZ
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

dr Rafał Tkacz
ZKF.0130.2.2026

**Wyjaśnienia w sprawie udostępniania sprawozdań finansowych komitetów
wyborczych i załączonych do nich dokumentów**

Z upoważnienia Państwowej Komisji Wyborczej informuję, że jak stwierdziła Komisja w odpowiedzi udzielonej w indywidualnej sprawie, zgodnie z art. 143 § 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365 i 1792 oraz z 2026 r. poz. 178) sprawozdania finansowe przedkładane komisarzowi wyborczemu są udostępniane przez niego na wniosek zainteresowanych podmiotów. Komisarz wyborczy podaje do publicznej wiadomości, w Biuletynie Informacji Publicznej, informację o miejscu, czasie i sposobie ich udostępniania do wglądu.

Zgodnie natomiast z art. 143 § 4 Kodeksu wyborczego, wykaz wpłat obywateli polskich na rzecz komitetu wyborczego organizacji i komitetu wyborczego wyborców Państwowa Komisja Wyborcza i komisarz wyborczy udostępniają do wglądu na wniosek, w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie danych osobowych.

Wzór sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, zgodnie z art. 142 § 7 Kodeksu wyborczego, określony został przez Ministra Finansów w rozporządzeniu z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. poz. 2065). Natomiast stosownie do regulacji art. 476 § 3 Kodeksu wyborczego, wzór łącznego sprawozdania o źródłach pozyskanych funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze Minister Finansów określił w rozporządzeniu z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie łącznego sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, który zarejestrował kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz listę

kandydatów na radnych (Dz.U. poz. 489). Należy przy tym mieć na względzie, że merytoryczna zawartość obu sprawozdań określonych w przywołanych rozporządzeniach Ministra Finansów jest tożsama.

W części tych sprawozdań – *„Wykazy szczegółowych przychodów, wydatków i zobowiązań finansowych”* – Minister Finansów precyzyjnie określił jakie dane muszą zostać w tych wykazach zamieszczone. Wpłaty od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego powinny zostać wykazane w tabeli – *„Wpłaty przyjęte i niezwrócone”* (poz. 63 sprawozdania finansowego) i ewentualnie w tabeli – *„Wpłaty przyjęte i niezwrócone, dokonane w inny sposób niż czekiem rozrachunkowym, przelewem lub kartą płatniczą”* (poz. 64 sprawozdania). Wykazy te powinny zawierać wyłącznie *„Imię i nazwisko”*, *„Miejscowość zamieszkania”*, *„Kwotę wpłaty”*, darczyńcy. W żadnym z tych wykazów – w celu zapewnienia realizacji przepisów o ochronie danych osobowych – komitet wyborczy nie został zobowiązany do wskazywania *„miejsca zamieszkania”* darczyńcy, a jedynie *„Miejscowości zamieszkania”*. Co więcej, wskazanie w tych wykazach miejsca zamieszkania darczyńcy (tj. adresu jego zamieszkania) oznaczałoby, że sprawozdanie finansowe komitetu wyborczego sporządzone zostało z naruszeniem art. 142 § 1 Kodeksu, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (co stanowiłoby uchybienie niepowodujące odrzucenia sprawozdania), ale także z naruszeniem przepisów prawa powszechnie obowiązującego dotyczących ochrony danych osobowych.

Zaznaczam przy tym, że jak stwierdziła Państwowa Komisja Wyborcza, przepisy Kodeksu wyborczego, w połączeniu z przepisami Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215), tworzą nieprzypadkowy, zwarty, kompleksowy i uzupełniający się system – zbiór przepisów – w których określone zostało w sposób jednoznaczny znaczenie jawności finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych, w tym jej oddziaływanie na pluralizm polityczny oraz na procesy wyborcze, które są fundamentalnymi elementami demokratycznego państwa prawnego. O randze tej jawności świadczy już chociażby to, że jej źródła – co nie budzi żadnych wątpliwości w doktrynie, jak i w orzecznictwie sądowym – należy poszukiwać w regulacji art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej, tj. w rozdziale pierwszym, określającym ustrojowe zasady państwa (zob. S. Gebethner, *Zasady jawności i publicznej kontroli finansowania prezydenckiej kampanii wyborczej w świetle znowelizowanej ustawy*

o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej, [w:] *Finansowanie polityki. Wybory, pieniądze, partie polityczne*, red. M. Walecki, Warszawa 2000; M. Chmaj, *Jawność finansowania polityki*, [w:] *Finansowanie polityki w Polsce na tle europejskim*, red. M. Chmaj. Toruń 2008). W Kodeksie wyborczym znajduje ona swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w art. 125, który stanowi, że finansowanie kampanii wyborczej jest jawne. Stwierdza się wręcz, że jawność „finansowania polityki” powinna być traktowana jako jeden z fundamentów gwarantujących realizację dyrektywy demokratycznego państwa prawnego, wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP (Sąd Najwyższy, np. postanowienie z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06; także M. Bidziński, *Finansowanie partii politycznych w Polsce. Studium porównawcze*, Warszawa 2011; T. Gąsior, *Jawność finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych – ocena regulacji prawnych i praktyki oraz pytania i refleksje w tym zakresie*, „Studia Wyborcze”, tom 34, 2022). Rangę tej jawności potwierdzają również raporty i konwencje międzynarodowe.

Z konstytucyjnej zasady jawności w tym obszarze wynika zakaz utajniania finansów komitetów oraz odpowiadający mu nakaz ujawniania informacji finansowych o ich finansowej działalności [por. Mirosław Granat (red.), *Ustawa o partiach politycznych. Komentarz*, Warszawa 2020]. Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych (także komitetów wyborczych) są odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgową, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe.

Wskazane wyżej regulacje niewątpliwie tworzą zatem kompleksowy system przepisów prawa, które stanowią podstawę, a wręcz zobowiązują, do realizowania zasady jawności finansowania komitetów wyborczych. Podstawową formą jej realizacji jest udostępnianie, między innymi przez organy wyborcze, dokumentów i zawartych w nich danych, określonych w przepisach prawa, w tym przypadku w przepisach – przede wszystkim – Kodeksu wyborczego.

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, że z uwagi na to, iż w samym sprawozdaniu finansowym (z wyłączeniem części – „*Wykazy szczegółowych przychodów, wydatków i zobowiązań finansowych*”) nie są zawarte żadne dane dotyczące darczyńców, czy osób świadczących korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym na rzecz komitetu, oraz mając na względzie znaczenie przywołanej wyżej zasady jawności finansowania kampanii wyborczej i potrzebę możliwie najszerszej jej realizacji, uzasadnione

jest udostępnienie drogą mailową sprawozdania finansowego komitetu bez Wykazów szczegółowych przychodów, wydatków i zobowiązań finansowych.

Natomiast zgodnie z art. 143 § 4 Kodeksu wyborczego, wykaz wpłat obywateli polskich na rzecz komitetu wyborczego organizacji i komitetu wyborczego należy udostępnić na wniosek do wglądu, w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie danych osobowych, co oznacza, że zanonimizowane muszą zostać wszelkie dane podlegające ochronie na podstawie przywołanych przepisów o ochronie danych osobowych, przekraczające zakres wynikający z przepisów Kodeksu wyborczego i przepisów wykonawczych do niego, tj. w tym przypadku przepisów przywołanych wyżej rozporządzeń Ministra Finansów.

Sekretarz
Państwowej Komisji Wyborczej

dr Rafał Tkacz
(dokument podpisany elektronicznie)